

DE LATENTE BELASTINGSSCHULD EN HET GEWETEN

door *A. F. Lafeber*

Het gebeurt maar zelden, dat iemand zwart op wit verklaart, geen geweten te hebben. Daarom heeft het me heel sterk verbaasd een dergelijke bekentenis bij de heer Smits in het Januari-nummer te vinden, zij het dat deze bekentenis zich beperkte tot het zgn. bedrijfseconomische geweten. Eerlijk gezegd geloof ik niet, wat de heer Smits schrijft. Ik meen zelfs in het verdere artikel van de heer Smits te zien, dat zijn bedrijfseconomisch geweten wel degelijk spreekt. B.v. daar, waar de heer Smits poneert, dat de latente belasting is „de belasting, die in de toekomst is verschuldigd naar de dan geldende tarieven” (blz. 23 bovenaan). Deze opmerking is m.i. niet ingegeven door fiscale voorschriften. De fiscus is over het algemeen in haar voorschriften meer historisch dan op de toekomst ingesteld. Het zijn m.i. ook bedrijfseconomische overwegingen geweest, welke de heer Smits tot deze opmerking gebracht hebben. Dat deze overwegingen ook tegenover de fiscus worden gehanteerd en door de fiscus worden geaccepteerd, maakt hen nog niet tot louter fiscale overwegingen. De heer Smits meende zich met deze definiëring te moeten verzetten tegen de door mij in het Septembernummer 1952 gestelde redering. Dit was niet nodig geweest. Ik ben het namelijk met de heer Smits eens: aan het einde van de alinea uit mijn artikel, waartegen de heer Smits zich verzet, schreef ik namelijk: „Tegen deze laatste redenering is aan te voeren, dat zij gebaseerd is op het historische ontstaan van de latente belastingschuld en geen rekening houdt met de inmiddels opgetreden tariefswijzigingen”. Hier sprak mijn „bedrijfseconomisch” geweten en, hoe onzuiver ons geweten ook is, hier leidde het bij de heer Smits en mij tot dezelfde goede oplossing.

In dezelfde alinea van zijn artikel schrijft de heer Smits, dat „geen der schrijvers erop heeft gewezen, dat bij gedeeltelijke vrijwillige opheffing van de N.O.R. slechts 40 % vennootschapsbelasting is verschuldigd”. De heer Smits wil echter nog wel even terugbladeren naar de bladzijden 282 bovenaan en 349 bovenaan (jaargang 1952).

Mijn geweten kwam in opstand tegen een onderdeel van de berekeningen van de heer Smits. Ik geloof, dat het hier geen uiting betrof van mijn bedrijfseconomisch of fiscaal geweten, maar, als ik het zou moeten onderbrengen in een bepaald vakje, van mijn rekenkundig geweten. De heer Smits geeft een concrete berekening van de latente belastingschuld aan de hand van een voorbeeld van een rederij, waarin voorkomt:

oude schepen per 1 Januari 1950	f 770.000,—
verdubbeling boekwaarde per 1 Januari 1950	„ 770.000,—
	<hr/>
fiscale waarde na herwaardering	f 1.540.000,—
werkelijke waarde te stellen op	
f 770.000,— + f 500.000,— =	„ 1.270.000,—
	<hr/>
Fiscale waardering hoger dan werkelijke waarde	f 270.000,—
	<hr/>

De rederij verkeert dus in de gelukkige omstandigheid, dat de fiscale waardering hoger ligt dan de werkelijke waarde. Hoe deze fiscale waardering is ontstaan, doet er m.i. niet toe. Ook hier spelen slechts heden en

toekomst een rol. In de komende jaren kan de rederij dus f 270.000,— extra afschrijven, m.a.w. de belasting over f 270.000,— besparen. De heer Smits berekent de contante waarde van deze belastingbesparing op f 76.323,—. M.i. moet de waarde van de aandelen met deze f 76.323,— worden verhoogd en niet worden verlaagd.

Daartegenover staat, dat de heer Smits bij de berekening van de contante waarde van de claim op de N.O.R. bovengenoemde f 770.000,— buiten beschouwing laat. Waarom? M.i. kan hier wel als latente belastingenschuld worden opgevoerd 30 % van f 770.000,— = f 231.000,—. Volgens mijn berekening zou dus voor wat betreft het bovenstaande een latente belastingenschuld moeten worden berekend van f 231.000,— minus f 76.323,— = f 154.677,—, terwijl de heer Smits komt tot f 76.323,—.

Het is wel interessant deze uitkomst ook nog even van een andere kant te benaderen. Veronderstel, dat de rederij niet zou hebben geherwaardeerd. Dan zou de fiscale boekwaarde f 770.000,— gebleven zijn. Voor de bepaling van de intrinsieke waarde van de rederij moet dit bedrag verhoogd worden met f 500.000,—. De rederij mist de fiscale beschrijvingsmogelijkheid op deze f 500.000,—. Dit betekent in de toekomst extra belastingen. De contante waarde hiervan, op dezelfde wijze berekend als die van de hierbovengenoemde f 270.444,—, is f 141.339,—. Hieruit zou dus volgen, dat bij niet-fiscale herwaardering de latente belastingenschuld f 141.339,— bedraagt en indien wel wordt geherwaardeerd f 154.667,—. Dit laat zich moeilijk rijmen. Immers hieruit zou blijken, dat fiscale herwaardering f 13.338,— onvoordelig is geweest. De verklaring is als volgt: De heer Smits berekent de contante waarde van de belastingenschuld over f 270.000,— op f 76.323,—. Dit is ongeveer 28,3 %. De claim van de fiscus op de N.O.R. wordt getaxeerd op 30 %, dus 1,7 % meer. Herwaardering met f 770.000,— betekent dus een belastingverzwaring van 1,7 % over f 770.000,—, is het hierboven geconstateerde verschil ad f 13.338,—. Indien dus de rederij terecht voordeel heeft gezien in herwaardering, heeft zij wel een zeer coulante fiscus tegenover zich, indien de Inspecteur toestaat, de claim te waarden op 30 %. M.i. zou er meer voor te zeggen zijn om b.v. 25 % te eisen, welk percentage ook door mij werd genoemd (zie blz. 349 — 1952).